

VÄLIKYSYMYS 3/2010 vp

Jätevesiasetuksen kumoaminen

Eduskunnalle

Kotimaisen ympäristönsuojelulain (86/2000) pohjalta annettu valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla on ollut voimassa vuoden 2004 alusta. Kymmenen vuoden siirtymäajalla voimaan tullut asetus pakottaa rakentamaan maaseudun vakituisiin asuntoihin ja vapaa-ajan asuntoihin kalliit jätevesien puhdistusjärjestelmät. Vaikka asetus on ollut voimassa kohta seitsemän vuotta, vieläkin sen määräyksestä ja soveltamisesta ei ole varmistettua tietoa eikä yksimielisyyttä, ja toimeenpanoon liittyviä ehtoja muokataan edelleen.

Asetuksen tarkoituksena on vähentää talousjätevesien päästöjä ja ympäristön pilaantumista ottaen erityisesti huomioon valtakunnalliset vesiensuojelun tavoitteet. Käytännössä jätevesiasetuksen lähtökohta on ongelmallinen siksi, että vaadittujen toimien arvioidaan vaikuttavan vesien tilaan varsin vähän. Esimerkiksi haja-asutuksen fosforipäästöt ovat alle yhdeksän ja typpipäästöt alle neljä prosenttia kokonaiskuormituksesta.

Asetuksen 4 §:n tavoitteena on haja-asutusalueiden talousjätevesien aiheuttaman ympäristökuormituksen vähentäminen, kun sen olisi pitänyt lähteä vesistöjen ravinnekuormituksen vähentämisestä. Haja-asutusalueiden jätevesien ravinnepäästöt tulisi nimenomaan sitouttaa maaperään ja pitää päästöt sitä kautta pois vesistöistä. Vesistöjen kuormituksen vähentäminen olisi riittänyt 4 §:ssä toteuttamaan valtakunnalliset vesiensuojelun tavoitteet järkevämällä tavalla, ja se olisi ollut selkeästi edullisempi toteuttaa. Jäte-

vesien tiukat käsittelyvaatimukset ovat perustelluja vesistöjen läheisyydessä ja tärkeimmillä pohjavesialueilla, joissa tätä maaperään sitouttamista ei voida vesistöjä ja pohjavesiä rasittamatta toteuttaa.

Asetus ei ole laajassa ja harvaan asutussa maassa kohtuullinen, koska se pakottaa siirtoviemärin ulkopuolella asuvat ympäristönsuojelun kannalta merkitykseltään vähäisiin mutta kalliisiin investointeihin. Noin miljoona suomalaista asuu viemäriverkostojen ulkopuolella.

Heikkotehoisten, kalliiden ja jatkuvaa huoltoa vaativien pienpuhdistamojen myynti erityisesti maaseudun ikääntyville ihmisille on mahdollista epäselvän asetuksen vuoksi. Pienpuhdistamoiden tekniikka ja toimivuus ovat vielä kehitysteella, ja niiden aiheuttama työmäärä ja kustannukset ovat monille kohtuuttomia. Moni taajamien ulkopuolella asuva on huolissaan siitä, kuinka kalliiksi jätevesijärjestelmän uudistaminen lopulta tulee.

Asetuksen kustannus-hyötysuhde on jäämässä hyvin pieneksi. On arvioitu, että vesien kuormituksen rajoittaminen tulee haja-asutusalueella kalliimmaksi kuin jätevesien puhdistaminen taajamissa. Asetus aiheuttaa arvion mukaan jopa 2,5 miljardin euron kustannukset maaseudun asukkaille. Koko Itämeren tilan elvyttäminen maksaisi Itämeren suojelukomissio Helcomin mukaan saman verran.

Eduskunta hyväksyi keväällä maaseutupoliittisen selonteon, jossa korostettiin, että kaikkien lakien ja päätösten maaseutupoliittiset vaikutukset arvioidaan tarkoin. Jätevesiasetuksen vaiku-

tukset tulee arvioida erityisen tarkasti, koska sen taloudelliset seuraukset ovat poikkeuksellisen suuret maaseudulla.

Haja-asutusalueita säätelevä jätevesilainsäädäntö koskee niin suurta osaa suomalaisia ja on taloudellisilta vaikutuksiltaan niin mittava, että se tulee säätää lain tasoisesti. Nyt voimassa oleva jätevesiasetus tulee kumota ja luoda uusi lainsäädäntötasoinen säännöstö jätevesien käsittelystä. Mallia voitaisiin ottaa esimerkiksi Ruotsin toteuttamasta kaksiportaisesta järjestelmästä, jossa tiukempaa suojelua tarvitaan vain vesistöihin rajoittuvilla kiinteistöillä.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Mihin kiireellisiin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä jätevesiasetuksen kumoamiseksi ja uuden, hyötysuhteeltaan paremman ja oikeudenmukaisemman lainsäädännön toteuttamiseksi vesien-suojelun tavoitteiden saavuttamiseksi?

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 2010

Bjarne Kallis /kd
Leena Rauhala /kd
Päivi Räsänen /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Sari Palm /kd
Tarja Tallqvist /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Annika Lapintie /vas
Veijo Puhjo /vas
Jyrki Yrttiaho /vas
Markus Mustajärvi /vas
Matti Kangas /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Mikko Kuoppa /vas
Erkki Virtanen /vas
Minna Sirnö /vas

Merja Kyllönen /vas
Jaakko Laakso /vas
Paavo Arhinmäki /vas
Unto Valpas /vas
Matti Kauppila /vas
Martti Korhonen /vas
Kari Uotila /vas
Raimo Vistbacka /ps
Pentti Oinonen /ps
Pietari Jääskeläinen /ps
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Pertti Virtanen /ps
Esa Lahtela /sd
Marjaana Koskinen /sd
Lauri Kähkönen /sd
Reijo Laitinen /sd